

De maatschappelijke rol van sport voor ouderen

Notitie voor de (kabinets)beleidsperiode 2017 e.v.

Utrecht, april 2017

Inhoud

Beleidsuitdaging	3
Verband tussen ouder worden en eenzaamheid.....	4
Incidentie van ziekte en beperkingen bij ouderen.....	5
Inzet van sport voor ouderen	6
Schotten in de regelgeving	8
Voorstel aan de (in)formateur	9

Gijs van der Scheer
Directeur BridgeBond
030-2759915
gijs.vd.scheer@bridge.nl

Beleidsuitdaging

We worden allemaal ouder!

Nederland telt op dit moment circa **1.936.043** 70-plussers.

In 2025 zijn dit er ruim **2.5 miljoen**.

90% van de Nederlanders wil in zijn eigen huis blijven wonen als hij ouder wordt.

Het aantal plaatsen in **zorginstellingen** zal de komende jaren verder dalen, terwijl het aantal ouderen toeneemt.

Een groter percentage van de ouderen zal dus **zelfstandig wonen**, ook als zij zorg nodig gaan hebben.

Bron: NRC XTR zaterdag 28 mei 2016

De beleidsuitdaging staat hierboven. Het gaat hier niet om sport, maar om ouderen. Het betreft vaak 15-20% van de inwoners van elke gemeente!

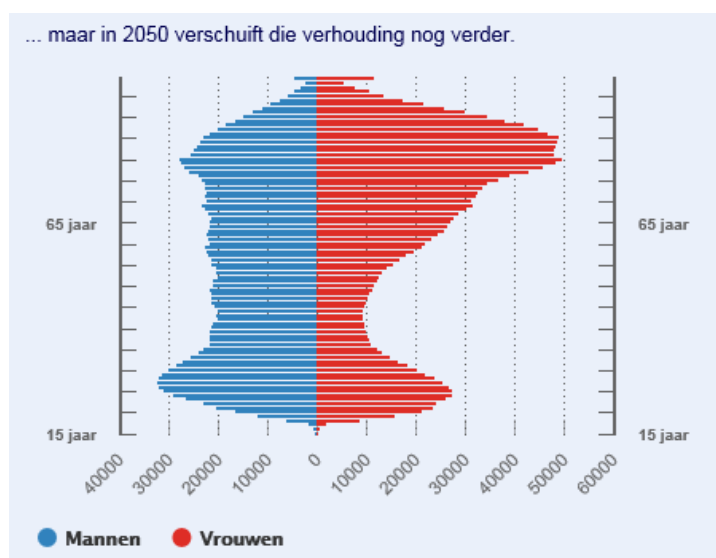
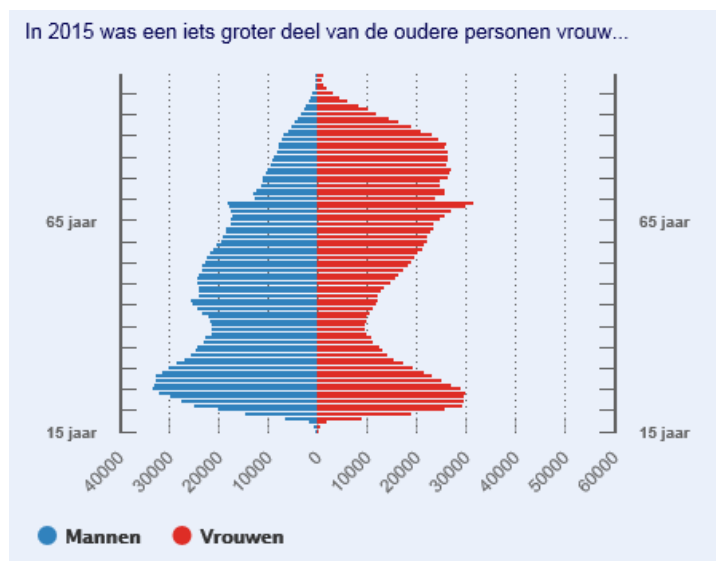
Verband tussen ouder worden en eenzaamheid

Weet dat:

1. meer dan 1 mln. 65plus'ers zich eenzaam voelen;
2. vaststaat dat eenzaamheid toeneemt met het vorderen van de leeftijd;
3. 2,9 mln. huishoudens (37% van het aantal huishoudens) nu alleenstaand zijn en dat dit groeit naar 3,7 mln. (43%);
4. eenzaamheid een voorspeller is van ziekte en hoge zorgkosten.

Bevolkingspiramide alleenstaanden (CBS, 16 juni 2016):

Let op de grens 65-70 jaar en de stijging van het aantal alleenstaande oudere vrouwen. Tot 2020 neemt dit aantal al met 300.000 toe!

Incidentie van ziekte en beperkingen bij ouderen

In Nederland zijn er 1,6 mln. mensen met een beperking en 5 mln. mensen met een chronische ziekte.

Prof. Willem van Mechelen en Prof. Theo van Tilburg stellen dat circa de helft van de ouderen óf een chronische ziekte heeft óf een beperking.

Deze spreiding geeft een kans om met een goed sportaanbod ook deze grote groep ouderen met een beperking en/of chronische ziekte te bereiken.

Wat doe je als je 67 bent en je hebt te maken met verlies:

- verlies van werk
- verlies van inkomen
- verlies van sociale contacten
- verlies van gezondheid
- verlies van je levenspartner

Er is in Nederland behoefte aan een geschikt en duidelijk sportaanbod voor ouderen. Een geschikt sportaanbod voor mensen van ca 67⁺. Deze doelgroep is duidelijk te onderscheiden van 'werkenden' en vraagt speciale aandacht omdat:

- ✓ de lichamelijke effecten van veroudering op die leeftijd een passend sportaanbod rechtvaardigen, waarin blessurerisico's minimaal zijn en rekening wordt gehouden met generieke gevolgen van veroudering
- ✓ mensen gestopt zijn met arbeid en vaak voor de keuze staan om hun leven opnieuw in te richten. Van een positieve keuze voor sport zullen zowel betrokkenen als de maatschappij profiteren vanwege de generaal preventieve effecten van sport.

Inzet van sport voor ouderen

Inzet van sport voor ouderen is nuttig en er zijn grote verwachtingen over de positieve effecten hiervan. Een duidelijke randvoorwaarde hiervoor is dat het sportaanbod past bij de doelgroep 67⁺.

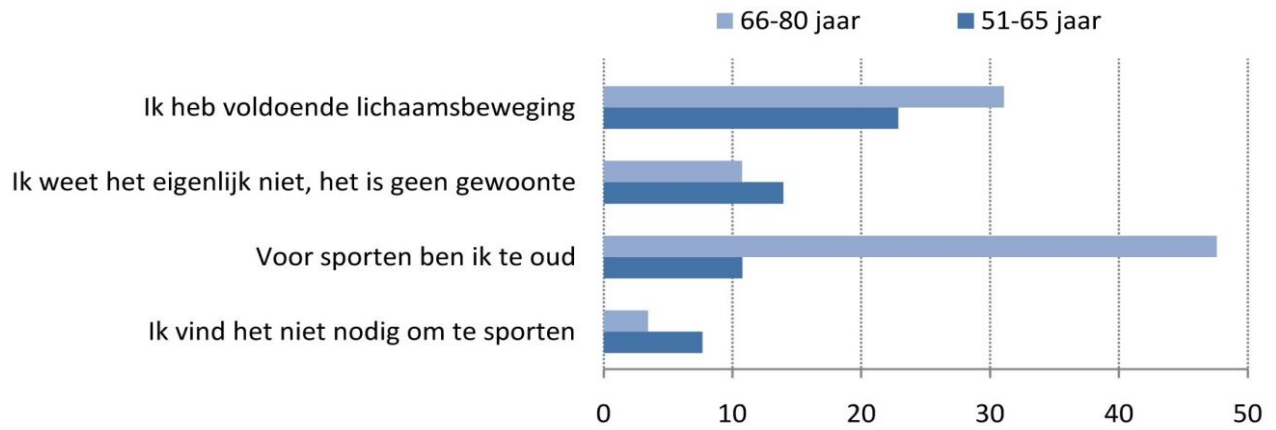
Gerealiseerd moet worden dat mensen van 67⁺ oud en kwetsbaar zijn en *dit zelf ook heel goed weten en beseffen* (zie Tabel op de volgende pagina). Blessurerisico's worden niet opgezocht. Bovendien zijn chronische ziekten, beperkingen, of lichamelijke inactiviteit bij deze doelgroep eerder regel dan uitzondering. Dit gegeven (mensen hebben 'ouderdomsproblemen') moet als integraal onderdeel behorend bij de doelgroep worden gezien.

De leeftijd waarop mensen pensioneren, stijgt snel en groeit door naar 67⁺. Rondom pensionering maken mensen nieuwe keuzes. Het is zeer wenselijk dat de doelgroep 67+ binnen de sport duidelijk wordt onderscheiden van het normale volwassenenaanbod dat zich richt op leeftijdsgroepen van 40+, 50+ etc.

Risicomijdend gedrag door ouderen is terecht. Sommige sporten brengen voor deelnemers op hoge leeftijd een sterk verhoogd blessurerisico met zich mee. Omgekeerd is er ook veel sportbeoefening, die zonder aanpassingen tot op hoge leeftijd geschikt is. De ondertekenaars hebben voor veel sporttakken bijzondere vormen van sportaanbod ontwikkeld die passen bij de motieven en fysieke (on)mogelijkheden van ouderen.

Er is werk aan de winkel om het positieve imago van sport ook geaccepteerd te krijgen bij ouderen en de vele mogelijkheden van passend sportaanbod bij hen bekend te maken. Omgekeerd is er ook werk aan de winkel om sportaanbod aantrekkelijk en vooral passend te organiseren voor mensen op leeftijd. Op die manier kunnen de preventieve verwachtingen worden ingevuld en gerealiseerd.

Tabel

Bron: Mulier Instituut (Sportmonitor 2008)

Schotten in de regelgeving

Er zijn diverse voordelen van goed sportaanbod voor ouderen met een grote welzijnscomponent, ook op gemeentelijk niveau.

Het sportloket voor ouderen is een welzijnsloket. Het gaat niet om prestatie- of competitiebeleving. Echter in de organisatie van de overheid is het welzijnsloket voor de sport niet toegankelijk. Daarvoor is er immers een sportloket.

Dit sportloket/-budget is niet ingericht voor ouderenbeleid. Binnen de sportbeleidsprioriteiten speelt ouderenwelzijn op dit moment geen rol (het sportloket/-budget is voor vernieuwing van het hockeyveld, voor ouderenwelzijn is een ander loket). Hierdoor is de toegankelijkheid van sport voor ouderen op dit moment zeer gering.

Er is een groot maatschappelijk belang om sport toegankelijk te houden voor ouderen (67⁺). Hiervoor moet geschikt aanbod worden ontsloten en bereikbaar worden gemaakt. Dit vraagt om valide financieringsmodellen en een andere manier van werken.

De huidige schotten in de uitvoeringspraktijk van de WMO c.q. de regelgeving die ertoe leiden dat sportaanvragen niet door Welzijn worden gefinancierd is contraproductief. Voor de leeftijdscategorie “ouderen” is het wenselijk en noodzakelijk om dit te doorbreken. Op landelijk niveau en ook op gemeentelijk niveau. Het feit dat de aandachtsgebieden zorg en welzijn naar gemeentelijk uitvoeringsniveau zijn gedereguleerd mag geen reden zijn om deze “inefficiëntie” te laten voortbestaan. Helder kabinetsbeleid kan hier richtinggevend zijn.

Door beleidsmaatregelen tegen de schotten tussen welzijn en ouderensport, komt welzijnsfinanciering vrij voor geschikt sportaanbod om de welzijnsfunctie te vervullen en ook worden sportaanbieders gestimuleerd om geschikt aanbod voor deze doelgroep te ontsluiten en bereikbaar te maken. Op deze manier komt bestaand geld vrij voor preventief beleid voor een doelgroep die dit nodig heeft.

Voorstel aan de (in)formateur

In de kabinetsplannen voor de komende periode 2017+ die maatregelen te verwerken die voor 3,6 miljoen ouderen (vanaf 60 jaar) sport toegankelijk maakt door

- financiering van ouderensport uit welzijn mogelijk te maken, door in elk geval de schotten tussen welzijn, zorg en sport tegen te gaan/op te heffen;
- te stimuleren dat geschikt sportaanbod voor de doelgroep ouderen wordt georganiseerd en onder de aandacht wordt gebracht, van de doelgroep én intermediairs.

Namens de volgende deelnemende sportbonden uit het Cluster 50+:

NOC*NSF		JBN (judo)	
Atletiek Unie		KNSB (schaatsen)	
NIOBB (bowls)		NTTB (tafeltennis)	
NGF (golf)		KNLTB (tennis)	
KNGU (gymnastiek)		KNVB (voetbal)	
KNHB (hockey)		BridgeBond	